

## WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY SIÓDMEJ

**Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który jest twórczy, aktywny i sumienny. Interesuje się przedmiotem.

Uczeń:

- potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- inicjuje dyskusje, podsumowuje rozważania,
- proponuje rozwiązania oryginalne, cechujące się dojrzałością myślenia,
- redaguje teksty przemyślane pod względem kompozycyjnym, bogate treściowo, wyróżniające się twórczym ujęciem problemu i napisane żywym, barwnym językiem,
- dba o bezbłądność wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- swobodnie prezentuje rozległą wiedzę polonistyczną.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności. Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i korzysta z różnych źródeł informacji. Jest samodzielny, aktywny i sumienny.

Uczeń:

- czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej intonacji, akcentowania, budowy weryfikacyjnej i rytmiki utworu,
- samodzielnie analizuje i interpretuje utwory liryczne, epickie i dramatyczne oraz inne dzieła sztuki,
- biegle wskazuje środki wyrazu artystycznego poznane w klasach poprzednich, a ponadto: symbol, alegorię, prozaizm; określa ich funkcje,
- uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny,
- bezbłądnie rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto: pamiętnik, komedię, tragedię, sonet, pieśń, tren, balladę), jak również gatunki dziennikarskie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto felieton); uzasadnia ich przynależność rodzajową i gatunkową,
- określa funkcję komizmu w tekstach,
- bardzo dobrze zna treść omawianych lektur czytanych we fragmentach oraz w całości,
- dostosowuje wypowiedzi monologowe i dialogowe do sytuacji komunikacyjnej,
- dostosowuje styl do określonych wypowiedzi i określa jego funkcję,
- dba o właściwą strukturę swojej wypowiedzi, przestrzega zasad organizacji tekstu, dba o jego spójność,
- przestrzega zasad ortografii, pisze zgodnie z normą leksykalną, frazeologiczną, składniową, fleksyjną i interpunkcyjną,

- potrafi biegle korzystać ze słownika ortograficznego, dokonując autokorekty,
- świadomie korzysta ze słowników: języka polskiego, synonimów, antonimów, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego,
- swobodnie redaguje obowiązujące formy wypowiedzi: opowiadanie, opisy, charakterystykę, notatki, streszczenie, teksty użytkowe oraz przemówienie i rozprawkę,
- rozumie związki składni i interpunkcji, wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych,
- rozumie zasady tworzenia imiesłowów i ich odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcję;
- biegle wykorzystuje wiedzę o częściach mowy i częściach zdania pojedynczego, samodzielnie sporządza wykresy zdań pojedynczych; dokonuje przekształceń zdań, w tym imiesłowowych równoważników zdania,
- biegle przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- bezbłędnie wskazuje upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utratę dźwięczności w wygłosie; rozumie ich mechanizm,
- biegle dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów; wskazuje funkcje formantów, tworzy rodzinę wyrazów,
- rozpoznaje neologizmy i wyjaśnia ich znaczenie,
- samodzielnie dobiera synonimy, antonimy i homonimy, wyrazy wieloznaczne, eufemizmy oraz rozumie ich znaczenie w tekście; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone,
- wprowadza do swoich wypowiedzi przysłowia, odpowiednio interpretując ich znaczenie,
- uzasadnia podział wyrazów złożonych na zrosty, zestawienia i złożenia,
- poprawnie posługuje się skrótami i skrótowcami, właściwie je odmienia oraz określa ich funkcję w tekście,
- interpretuje głosowo wybrane utwory literackie,
- samodzielnie dociera do informacji zawartych w książkach, prasie, w mediach elektronicznych.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował treści istotne w strukturze przedmiotu i sprawnie stosuje wiadomości w sytuacjach typowych. Jest sumienny i dość aktywny. Potrafi samodzielnie rozwiązać typowe zadania.

Uczeń:

- czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej intonacji, akcentowania,
- analizuje i interpretuje utwory liryczne, epickie i dramatyczne oraz inne dzieła sztuki,
- przytacza środki wyrazu artystycznego poznane w klasach poprzednich, a ponadto: symbol, alegorię, prozaizm,
- często uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny,

- rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto: pamiętnik, komedię, tragedię, sonet, pieśń, tren, balladę), jak również gatunki dziennikarskie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto felieton); stara się uzasadnić ich przynależność rodzajową i gatunkową,
- rozpoznaje komizm i jego rodzaje w tekstach,
- zna treść omawianych lektur czytanych we fragmentach oraz w całości w stopniu umożliwiającym ich interpretację,
- dostosowuje monolog i dialog do sytuacji komunikacyjnej,
- potrafi dostosować styl do określonych wypowiedzi
- na ogół przestrzega zasad ortografii, pisze zgodnie z normą leksykalną, frazeologiczną, składniową, fleksyjną i interpunkcyjną,
- często korzysta ze słowników: języka polskiego, synonimów, antonimów, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, a także ortograficznego, dokonując autokorekty,
- zazwyczaj nadaje wypowiedzi właściwą strukturę i przestrzega zasad organizacji tekstu, dba o spójność,
- redaguje obowiązujące formy wypowiedzi: opowiadanie, opisy, charakterystykę, notatki, streszczenie, teksty użytkowe oraz przemówienie i rozprawkę,
- przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów, określa funkcje formantów,
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy i częściach zdania pojedynczego, sporządza wykresy zdań pojedynczych; dokonuje prostych przekształceń zdań, w tym imiesłowowych równoważników zdania,
- rozumie związki składni i interpunkcji, wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych,
- tworzy imiesłowy i na ogół poprawnie stosuje je w zdaniu, właściwie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania,
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy i częściach zdania pojedynczego, sporządza wykresy zdań pojedynczych; dokonuje przekształceń zdań, w tym imiesłowowych równoważników zdania,
- przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- wskazuje upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utratę dźwięczności w wygłosie,
- rozpoznaje neologizmy i określa ich funkcje,
- dobiera synonimy, antonimy i homonimy, wyrazy wieloznaczne, eufemizmy, na ogół rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone,
- wprowadza do swoich wypowiedzi przysłowia,
- tworzy poprawne formy skrótów i skrótowców,
- dzieli wyrazy złożone na zrosty, zestawienia i złożenia,
- bezbłędnie wygłasza z pamięci wybrane utwory literackie,
- dociera do informacji zawartych w książkach, prasie, w mediach elektronicznych.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który opanował najważniejsze treści przedmiotowe oraz posiada proste umiejętności rozwiązywania problemów typowych o średnim stopniu trudności. Jest dość sumienny i raczej aktywny.

Uczeń:

- czyta płynnie, popełniając nieliczne błędy,
- podejmuje próby samodzielnej analizy i interpretacji utworów lirycznych, epickich i dramatycznych oraz innych dzieł sztuki,
- wskazuje na typowych przykładach środki wyrazu artystycznego poznane w klasach poprzednich, a ponadto dostrzega symbol, alegorię, prozaizm,
- zna treść lektur w stopniu umożliwiającym analizę świata przedstawionego,
- zna rodzaje i gatunki literackie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto: pamiętnik, komedię, tragedię, sonet, pieśń, tren, balladę), jak również gatunki dziennikarskie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto felieton),
  - zna pojęcie komizmu i wskazuje go w tekście,
  - buduje monologi i dialogi,
  - na ogół potrafi dostosować styl do określonych wypowiedzi
  - dostrzega różne funkcje czytanych tekstów,
  - w miarę dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz normy leksykalne, składniowe i fleksyjne,
  - korzysta ze słowników, głównie ze słownika ortograficznego
  - dba o spójność wypowiedzi,
  - redaguje obowiązujące formy wypowiedzi: opowiadanie, opisy, charakterystykę, notatki, streszczenie, teksty użytkowe oraz przemówienie i rozprawkę w sposób prosty i schematyczny,
  - rozpoznaje i nazywa imiesłowy, wskazuje imiesłowowe równoważniki zdania,
  - zna części mowy i części zdania pojedynczego, sporządza wykresy prostych zdań pojedynczych; dokonuje prostych przekształceń zdań, w tym imiesłowowych równoważników zdania,
  - na prostych przykładach przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
  - na typowych przykładach wskazuje upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utratę dźwięczności w wygłosie,
  - na prostych przykładach dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów, wyodrębnia podstawę słowotwórczą oraz formant i nazywa formanty,
  - rozpoznaje wyrazy podzielne słowotwórczo i wyrazy niepodzielne słowotwórczo,
  - z zaproponowanych słów tworzy wyrazy złożone,
  - rozpoznaje synonimy, antonimy i homonimy, wyrazy wieloznaczne, eufemizmy, zna wyrazy rodzime i zapożyczone,
  - wyjaśnia znaczenie przysłów,

- dociera do informacji zawartych w źródłach wskazanych przez nauczyciela,
- wygłasza z pamięci wybrane utwory literackie,
- wskazuje poprawne formy skrótów i skrótowców i zna zasady ich poprawnego zapisywania.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności przy pomocy nauczyciela. Jego technika czytania, cichego i głośnego, pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu analizowanego przez niego tekstu. Błędy popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku ucznia włożonego w ich napisanie.

Ponadto uczeń:

- odróżnia lirykę od epiki i od dramatu, podmiot liryczny od narratora,
- wymienia gatunki literackie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto: pamiętnik, komedię, tragedię, sonet, pieśń, tren, balladę), jak również gatunki dziennikarskie (wprowadzone w klasach poprzednich, a ponadto felieton),
- wymienia środki wyrazu artystycznego
- zna treść lektury w stopniu umożliwiającym streszczenie fabuły,
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania
- dobiera wyrazy podstawowe i pochodne oraz grupuje wyrazy w rodzinę wyrazów,
- oddziela formant od podstawy słowotwórczej, w której nie zachodzą oboczności,
- podejmuje próbę wygłaszania z pamięci wybranych utworów literackich,
- podejmuje próby redagowania obowiązujących form wypowiedzi opowiadanie, opisy, charakterystykę, notatki, streszczenie, teksty użytkowe oraz przemówienie i rozprawkę w sposób prosty i schematyczny,
- rozpoznaje synonimy, antonimy i homonimy,
- rozpoznaje skróty i skrótowce,
- rozróżnia znaki interpunkcyjne i używa ich świadomie.

Wymagania kryterialne na ocenę wyższą zawierają w sobie wymagania kryterialne na ocenę niższą.